

Novodobý historie nálezu *D. meridocaulis*

Přesněšpávek předal Radek Kastner

[09.02.2008]

Aktualizováno [15.12.2008]

(Kamil Přesek, Masožravé rostliny 01-2007)

ABSTRAKT: Článek popisuje novodobou historii rosnatky *Drosera meridocaulis*, její nedávné znovuobjevení v předšpávkách a rozšíření do kultury mezi masožravých rostlin. V roce 1954 byla na jihoamerickém Cerro de la Neblina objevena rosnatka, která později dostala jméno *Drosera meridocaulis*. Článek do doby a doposud však nikdy nebyla přestovněna v kultuře. V roce 2004 se brazilskému botanikovi Fernandu Rivadaviovi podařilo znovuobjevit a následně rozšířit její semena do světa mezi zájemce. V současnosti je *D. meridocaulis* díky metodám in-vitro břežně dostupná, přestože její dlouhodobé přestovnění a šíření zvládnutí.

Tento přesněšpávkůh trvá již docela dlouhou dobu. U mě začal před mnohámi lety tím, že jsem objevil ve starším časopisu *Carnivorous Plant Newsletter* z roku 1999 článek australského botanika Roberta Gibsona, který pouze na základě vzácného herbářového položky uložené v Britském předšpávkovém muzeu v Londýně, popisuje nesměrně zajímavou rosnatku, objevenou v lednu 1954 na jihoamerickém stolovém Cerro de la Neblina. (1) Přesněšpávkůh pokračuje až do nedávné minulosti, kdy jsem se stal šťastným majitelem nové kolekce semínek této rosnatky nejenom mnou. Ale popořadně.

Už v roce 1957 byla tato tehdy nová, neznámá rosnatka popsána přiny Bassettem Maguirem a Johnem Juliem Wurdackem jako *Drosera meridocaulis*. Podle údajů z herbářové byla sbírána na lokalitě, ježit, a to v roce 1954 následujícího. Avšak ježit do nedávné doby to byla zájem, poslední expedice, která ji viděla nebo sebrala zájem předšpávkůh. Od tohoto okamžiku se však stala nadlouho nedostupným snem téměř každého botanika nebo zkušeného stítele se vztahem k masožravým rostlinám. Nebyl jsem výjimkou.

Velké naděje jsme vkládali do expedice, kterou předšpávkůh na přelomu let 1998 a 1999 uskutečnili přinově Fernando Rivadavia, Joachim Nerz a Andreas Wistuba, jejíž částí cílem mělo být tuto rosnatku v předšpávkůh nalézt. Podnikli zdať výstup na nejvyšší brazilskou horu, 3014 m vysokou Pico da Neblina, našli mnoho jiných zajímavých masožravých druhů, avšak *D. meridocaulis*, aťkoliv po nás usilovně přitrali, se jim nakonec objevit nepodařilo. (2)

Fernando Rivadavia, brazilský botanik ze Sao Paula, o tom 27. června 1999 po svém návratu na internetové konferenci napsal: (3)

Co je k čertu tak strašně zajímavého na *D. meridocaulis*? Proč o tom tak neustále mluvíme a přejí? Proč utrácíme mnoho peněz a riskujeme život kvůli jedinému druhu rosnatky?

Dobře, zapomeňte na to, že jsem občas trochu potrhávám. Jsem tak blázen zejména do rosnatek a jiných kytek v pářodě, zvláště pokud se jedná o vzácné a exotické rostliny. A *D. meristocaulis* je přesně tou nejvzácnější nejexotičtější z celého řádu rosnatek, jakou můžete mít!

Proč?

Za prvé: Je to endemit jedině hory. A ne ledajaké hory: Cerro de la Neblina. Toto je prostě jedno z nejizolovanějších a nejméně dostupných míst na naší planetě.

Za druhé: Má to, co mají všechny super rosnatky: dlouhý stonk! A ne pouze nějaký stonk, ale takový, který se může i několikrát vyvíjet až do 40 cm délky.

A za třetí: Je to jedna z nejivějších fosilií - neboli reliktních druhů: má téměř celistvé květy!

Jasně, jsem si jistý, že každá, kdo není rostlinný systematik, přečte si rozšířením vykládku! Koho zajímá, jestli nebo 300 let a jestli jsou dělené nebo ne? Dobře, pro ty z nás, kteří se zajímají o evoluci rodu *Drosera*, téměř květy naznačují, že tento druh může být ve skutečnosti blíže k pářodě australským trpasličím rosnatám ostatním rosnatkám vyskytují se v Novém světě, pářodě Africe, Evropě nebo Asii. Tato hypotéza je navržena podpořením velkých stárkami palisty a malými listy v rámci *D. meristocaulis*.

Co teď? Dobře, já vím, že tyto taxonomické záležitosti mohou být pro někoho otravné, nezajímavé, navíc je pochopit, ale pokud ani ty zbylé dva body vám k upřesnění - *D. meristocaulis* nedávaj - smysl, nebo vám jen má vzrušují, doporučuji vám zkrátit končí.

V každém pářodě jsem si jistý, že mnoho z vás dokonale chápe, jak má být tento druh; a jak frustrující bylo, nenaplnit tak mnoho ze svých velkých očekávání - a investic - a riskovat tak mnoho kvůli tomu prokletému rosnatce kterou jsem nakonec stejně nenalezl!

Na konci roku 2004 Fernando Rivadavia konečně uskutečňuje další expedici na Cerro Neblina. Tentokrát byl jako člen expedice vybrán severozápadně hřeben, pářodě-stupně pouze vrtulníkem. Dne 6. listopadu 2004 se mu konečně podařilo rosnatku *D. meristocaulis* znovuobjevit! O práci hu expedice a ostatních členů jsem jen velmi kus informací. Šel si na internetu stáží na též kázání, která si téměř toto expedici na sousedně hořké Cerro Ara pářodě vodil matou (rozseknuté koleno), kde musel být, bez ohledu na to, že ekat po následující dva dlouhé dny, nevrátila helikoptera. Naštěstí se mu podařilo vlastnoručně si říci a zastavit krvácení.

Stephen Davis z Bay Area Carnivorous Plant Society pÅ™mi pÅ™mÅ™leÅ™itosti pÅ™mednÅ™iÅ™ky Fernanda Rivadavii, kterÅ™ se konala ledna 2005 na pÅ™dÅ™ BotanickÅ™ zahrady KalifornskÅ™ univerzity v Berkeley, o tomto unikÅ™tnÅ™m objevu napsal: (4)

Fernando naÅ™jel â€žSvatÅ™ GrÅ™lâ€œ

Ti z VÅ™s, kteÅ™mÅ™ jsou aktivnÅ™ na internetovÅ™ch konferencÅ™ch a v masoÅ™ravÅ™ch komunitÅ™ch, jistÅ™ za mnoho uplynulÅ™ch let slyÅ™eli o pozoruhodnÅ™ch objevitelskÅ™ch Å™inech Fernanda Rivadavii. Jako pravÅ™ Indiana Jones svÅ™ta masoÅ™ravÅ™ch rostlin se nevÅ™hÅ™ vrhat do nitra nepropustnÅ™ch pralesÅ™ a na Å™boÅ™- strmÅ™ch hor, a to navzdory nemnoha pÅ™mÅ™-tomnÅ™m nebezpeÅ™m, jen proto, aby mohl pozorovat masoÅ™ravÅ™ rostliny v divokÅ™ pÅ™mÅ™-rodÅ™. Jako botanik objevuje novÅ™ nebo nÅ™m neznÅ™mÅ™ druhy rostlin a rozÅ™iÅ™uje tak naÅ™je znalosti o jejich vÅ™skytu a lokalitÅ™ch. MÅ™e bÅ™t i trochu blÅ™znivÅ™, ale je to jen vÅ™cÅ™ pohledu.

Jeho poslednÅ™ expedice na vysoÅ™inu JiÅ™nÅ™ Ameriky pÅ™inesla vÅ™sledky v podobÅ™ unikÅ™tnÅ™ho nÅ™lezu, kterÅ™ byl ostatnÅ™m doposud skryt. Jeho odvaha ho zavedla na nejvÅ™ce odlehlÅ™ a opuÅ™tÅ™nÅ™ mÅ™sta, kde po letech znovu objevil velmi vzÅ™cnou *Drosera meristocaulis*. NeÅ™Å™astnÅ™ nehoda s maÅ™etou, pÅ™mi niÅ™ si tÅ™Å™ce poranil nohu (kterou si musel vlastnoruÅ™nÅ™ Å™iÅ™-t!), ho uvÅ™znila divoÅ™inÅ™ na nÅ™kolik dnÅ™, neÅ™ se doÅ™kal zÅ™chranu.

UÅ™ 22. listopadu 2004 se na internetu objevujÅ™ prvÅ™nÅ™ Å™asnÅ™ fotky tÅ™to rosnatky, kterÅ™ byla doposud obestÅ™ena mnohÅ™m tajemstvÅ™m. ZobrazujÅ™ plazivÅ™ i vzpÅ™menÅ™ rostliny s dlouhÅ™m stonkem, vysokÅ™ asi 10-15 cm s masoÅ™starÅ™ch, seschlÅ™ch listÅ™ pÅ™titisknutÅ™ch tÅ™snÅ™ ke kmÅ™nku, detaily velkÅ™ch aÅ™ dvoucimentrovÅ™ch rÅ™Å™ovÅ™ a Å™Å™astnÅ™ho objevitele rostlin. SpoleÅ™nÅ™ jsou takÅ™ publikovÅ™ny snÅ™mky doposud skoro neznÅ™mÅ™ a nemÅ™nÅ™ zajÅ™ rosnatky *Drosera hirticalyx*. ZveÅ™ejnÅ™ny jsou i natrhanÅ™ rostliny na autorovÅ™ ruce, kterÅ™ zÅ™ejmÅ™ slouÅ™ily jako legitimnÅ™ materiÅ™l pro novou herbÅ™iÅ™ovou poloÅ™ku. KdyÅ™ se potÅ™ na internetovÅ™ konferenci strhla neÅ™Å™astnÅ™ debata o legÅ™tÅ™chto sbÅ™rÅ™ a zbyteÅ™nÅ™m â€žniÅ™enÅ™ rostlinâ€œ, byly tyto â€žneetickÅ™â€œ fotografie radÅ™ji odstranÅ™ny a uÅ™ se nenaÅ™zt. (5)

Za necelÅ™ Å™tyÅ™mi tÅ™dny, 17. listopadu 2004, se objevuje prvÅ™nÅ™ nabÅ™dka semen tÅ™to rosnatky. V pÅ™mÅ™-rodÅ™ nasbÅ™ra semena jsou vÅ™hradnÅ™ poskytnuta zkuÅ™enÅ™mu americkÅ™mu a australskÅ™mu distributorovi k individuÅ™lnÅ™mu prodeji, k jsou nabÅ™zena v porci tÅ™ech semen za pomÅ™rnÅ™ vysokou cenu 12 americkÅ™ch dolarÅ™. VÅ™ichni pÅ™mÅ™-padnÅ™ zÅ™jemci vÅ™jak promptnÅ™ uspokojeni, a tato semena jsou moÅ™nÅ™ v jejich nabÅ™dce doposud. Je deklarovÅ™no, Å™e trÅ™ba z tohoto prodeje mÅ™ slouÅ™it k pokrytÅ™ Å™iÅ™ti nÅ™kladÅ™ na expedici. Je to pochopitelnÅ™ a nemÅ™l by s tÅ™m bÅ™t Å™Å™dnÅ™ problÅ™ navÅ™c si tak pÅ™stiteÅ™ budou vÅ™ce toho vzÅ™cnÅ™ho materiÅ™lu vÅ™Å™it. PotÅ™, co se vÅ™jak nÅ™slednÅ™ na internetu strhne pÅ™ihloupilÅ™ debata o tom, jestli je vhodnÅ™ tato semena vÅ™bec Å™iÅ™-Å™mit mezi amatÅ™ry a nebo je dokonce prodÅ™vat, se z toto byla poslednÅ™ veÅ™ejnÅ™ nabÅ™dka z RivadaviovÅ™ch sbÅ™rÅ™. KaÅ™dopÅ™dnÅ™ od tÅ™to doby jsem jiÅ™ Å™Å™dnou jinou nabÅ™dku nezaznamenal.

NevÅ™hÅ™m ani vteÅ™inu a objednÅ™vÅ™m semena z obou zdrojÅ™. A jakÅ™ pÅ™ekvapenÅ™ k tomu! 4. prosince 2004 sÅ™m F. Rivadavia zasÅ™lÅ™ semÅ™nka pÅ™mÅ™-mo i mÅ™mu kamarÅ™dovi Janu FIÅ™skovi. NeÅ™ semena dorazÅ™, dostÅ™vÅ™me od nÅ™j struÅ™nou informaci:

PÅ™estoÅ™e je *D. meristocaulis* jihoamerickÅ™ druhem, prosÅ™m mÅ™jte na pamÅ™ti, Å™e je velmi blÅ™zkÅ™ australskÅ™m trpasliÅ™m rosnatkÅ™m. DoufÅ™m, Å™e budete Å™spÅ™Å™nÅ™ v kultivaci tohoto druhu a jeho nÅ™slednÅ™m Å™iÅ™-Å™menÅ™ mezi os

přítel, přestože ji do této doby ještě nikdo z vás nemohl možnost přistovat. Z tohoto pohledu jste vášichni za... Zde je krátký popis z místa, kde jsem D. meristocaulis našel.

Rosnatky se vyskytovaly na hraních páškových vřchozů, přímě na skalách nebo v pášvitě pádů. Přímě tato místa relativně suchá, povím si, že byly přímě tomny pouze na vřchozech na dně a dolů a na jiných místech, které jsou v pravděpodobně a častě kontaktu s mlhou. Ale také rostly poblíž potůčků ve velmi vlhké pádů nebo v čisté organické substrátu. Teploty se zde pohybovaly v době našeho vyjevu mezi 15-20 °C v noční době a během dne. Rostly v nadmořské výšce mezi 1700-1900 m n.m.

Hodně přátel a přátel - prosím informujte mě o jakémkoliv kláse - semen a jejich vývoji.

Tímto způsobem se tedy dostala tato vzácná semena do světa mezi ostatní přítel. Už za je to mášská hláská kalifornská rosnatková máig a jilechtitel Ivan Snyder dospělost svět rostlin, vydatně podporěnou krmením drobným hmyzem (octomilky) a jinými triky. V květnu 2006 publikuje na internetu nádherně sněmky svět rostlin z kultury. (6) Podobně je na tom i znalec rosnatek Andreas Fleischmann z Německa, který uveřejňuje svět rostliny, u kterých si navíc má vzdušných kořenů, tvořených se po stranách kmínku. Zřejmě je fixuje rostlinu páštrech, které se prohánějí přímě vrchol stolové hory. Dospělá kvetoucí rostliny, ne však vypěstované ze semen svět sběrcem také Holaněm Gert Hoogenstrijd, který se odevádá přímě a odevádá expedice za znovuobjevením této rosnatky. (7)

Bohužel po těchto letech od znovunalezení této rosnatky je však téměř jisté, že většina přítelů není zřejmě spěšně přistavěná - těchto rostlin ze semen, jak snadno se to zpočátku mohlo zdát. Bohužel se také jeví, že rosnatka je cizosprašná a nikomu, komu doposud kvetla, se jí nikdy nepodařilo opylit, a zkrátka tak nově kláse - semena. Kvůli se navíc otevře - jen na velmi omezeně čas (nebo se někdy opleně neotevře), a tak je velmi obtížné otevřeně květy zachytit.

A jak to nakonec dopadlo s těmi semeny? Semena, která se mi podařilo získat, měla tu nejvyšší - prioritu. Vysel jsem je už v lednu 2005 do sterilních podmínek metodou in-vitro. Kláse - bylo spontánně a rychle. Už za pár týdnů od vřchozu mi vykvěta - první rostlinky ve zkumavkách. Rostliny se velmi dobře a samovolně množou, takže již koncem roku 2005 jsou první exempláře přímě do normálních podmínek ve skleněku. Jako první na světě je pak nabízeno ve výjevu v dostatečném množství - již ve druhé polovině roku 2006.

Bohužel přímě to věchno a i relativně dostatek rostlin ve světě kultury, stejně nemohu sdělit nějakou univerzální - spěšně přistavěná - těchto rosnatky. Rostliny mi velmi dobře rostou v čisté rašelině s hrubozrnným křemem (1:1). Pozoroval jsem velmi dobře a rychle přímě růstky zejména na jaře a na podzim, zdá se mi však, že rostliny letních veder upadají do klidového období - s minimální růstem. Velmi trpě - nřkou vzdušnou vlhkostí, zejména v případě upřímě - pohyb vzduchu. Často je proto během léta rosám. Zejména v zimě mohou strždat nedostatky. Obecně by podmínky pro přistavěná - těchto rosnatek měly být stejné, jako například pro Heliamphora neblinae, které roste na stejném místě společně s těmi rosnatkami. Ale i tak, k přistavěná - těchto rosnatky toho nelze v současnosti moc věc.

V minulých letech se na Cerro de la Neblina uskutečnilo několik dalších nákladných expedic. Jednou z nich byla i expedice britského amatérského naděnce do masožravých rostlin a autora knih Pitcher Plants of the Americas a Los Worlds pana Stewarta McPhersona, který rostliny Drosera meristocaulis pro odevádě svět rostlin publikacě také fotografoval. (8) Lokality je tedy již známá a zřejmě je snadno dostupná (pokud tedy pomineme zřejmě potěbu vrtuláku a

nezbytných povolení).

Za poslední roky se toho kolem rosnatky *Drosera meridocaulis* hodně událo. Byla znovuobjevena, rozšířena, úspěšně jsme ji zavedli do kultury, dále ji zkoumáme a zvolna odkrýváme její tajemství. Časem se naučíme i snáze pěstovat a množit tak, aby byla i v našich sbírkách běžná. Závěrem mi však prosím dopřát citovat slova Fernanda Rivadavii, znovuobjevitele *D. meridocaulis*, ze 3. července 2005:

Chtěl bych se s vámi podělit o poslední novinku týkající se *D. meridocaulis* - novinku, která má být nabourat stáje otevřenou diskuzi o rozšíření masožravých rostlin a druhů obecně. Právě jsem obdržel výsledky sekvenování DNA, která ukazuje, že *D. meridocaulis* ne jako blázkově buzná k trpasličím rosnatkám anebo k trpasličím rosnatkám z okruhu *D. petiolaris*. K našemu celkovému překvapení se zdá, že je *D. meridocaulis* plnohodnotnou součástí skupiny trpasličích rosnatek, jako platná členka sekce *Bryastrum*, a patří k ní, kde mezi rosnatkou *D. scorpioides* a *D. ericksoniae*!!!! Pochopitelně jsme také výsledky konsterňovaní a zkoumání pochopit do hloubky, co to vlastně znamená....

Všechny fotografie použité v článku: © Fernando Rivadavia

Použitá literatura (1) Gibson, Robert (1999) *Drosera meridocaulis*. *Carniv. Pl. Newslett.* 28(4):120-121

(2) Rivadavia, Fernando (1999) Neblina expedition. *Carniv. Pl. Newslett.* 28(4):122-124

(3) <http://www.omnisterra.com/botany/cp/list/cp99all.d/0608.htm>

(4) <http://www.bacps.org/2004Fall.html#grail>

(5) <http://s134.photobucket.com/albums/q113/rivadave/?action=view¤t=ph-10206.jpg>

<http://s134.photobucket.com/albums/q113/rivadave/?start=all>

(6) <http://www.geocities.com/lacps/Dmeridocaulis.html>

(7) http://www.geocities.com/a_s_fleischmann/Drosera_meridocaulis1.jpg

http://www.geocities.com/a_s_fleischmann/Drosera_meridocaulis4.jpg

(8) <http://www.redfernnaturalhistory.com/>